

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očinina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. štev. „ 0.10

Štev. 5. V LJUBLJANI, dne 3. januarija 1908. Leto III.

„En šomašter je bil . . .“

Zadnjo nedeljo so kranjski liberalni šomaštri pri kislem cvičku v »Narodnem Domu« ugrabili in prerajavali, kako bi ljudstvo izobrazovali. Neka suha južina iz Štajerske — gospod Pesek — je v svojem predavanju takoj pokazal, kakšna je ta izobrazba. Fanatičnomršasti govornik se je kar cedil in cvril od samega mastnega zabavljanja zoper farje, češ, da se debelijo od piščancev, medtem ko kmet strada kakor garjavi pes za plotom. Njegova šomašterska Učenost je nato S. L. S. zmerjala, da je hinavska in protiljudska. S. K. S. Z. po preperelih mislih štajerskega prefesarja ljudi poneumnjuje in zato morajo liberalni šomaštri osnovati svojo »Narodnosocialno zvezo«, ki bo ljudstvo izbrihtala . . .

Šomaštri hočejo torej ljudstvo izobraziti. Ampak nam se zdi, da je ravno nasprotno potreba in se bo moralo tudi kmalu začeti z delom: Ljudstvo bo šomaštre izobrazevalo! To je že zaradi gospoda Peska potrebno, da v prihodnje ne bo javno tako teletensko in sirovo

govoril, kakor da bi se bil napil zelenega fuzla. Drugič pa liberalni šomaštri sploh vsi krvavo rabijo šolo ali kak izobrazovalni kurz.

V prihodnje bo torej tako izgledalo: Kmečki fant na vasi bo v »Izobrazovalnem društvu« predaval, n. pr. o maniri in dostojnem vedenju, na prvem stolu pa se bo posadil liberalni šomašter in se bo tako izobrazeval. Ali pa bo kmečko dekle — in do tega bomo tudi še prišli — govorilo o izobraženosti in poštenju — liberalna šomešterca pa bo poslušala in se učila. Tako si ljudstvo predstavlja »Narodnosocialno zvezo«, tako namreč, da bo narod liberalne šomaštre v skupni zvezi socialno izobrazeval, da bodo dostojni člani človeške družbe.

Kajti dozdej tega ni bilo. Otroci pridejo iz šole, pa mnogo jih zna komaj pisati in brati. Drugi so podivjani, da se Bog usmili. Liberalni šomaštri pa v šoli, namesto, da bi ABC razlagali, vpijejo, n. pr. v Ljubljani »Živio Hribar«. Kako pa naj otrok postane značajan, ako vidi učitelja, kako fajmoštru dela komplimente, za njegovim hrbtom pa ljudi proti njemu šunta? Od koga naj se otrok nauči strpljivosti, če pa svojega učitelja vidi, kako po oštarijah hujska? Ali more otrok biti spodoben, ako pa učitelja sliši zabavljati proti ljudem, ki niso njegovega mišljenja? Kako naj otrok spoštuje takega vzgojevalca?

Kaj pa je z izobrazbo? Liberalni šomašter predstavlja višek nevednosti. Človeška zgodovina je zanj edinole zgodovina boja proti farjem, od veronauka samo toliko vé, da zamore potem zabavljati o stvarih, ki jih ne razume, politično obzorje pa se mu suka okoli dveh samih točk: liberalnega špisburgerstva na eni in črnege talarja na drugi strani. Prvega modrost požira, drugega pa onesnažuje.

Kar se pa »Narodnosocialne zveze« tiče, pa spada to med preddeželnozborsko volivno

stanje liberalne šomaštrije. Tako trapasti tudi šomaštri niso, da bi vrjeli vsakemu nečistemu duhu. Jelenci so na komando Hribarjeve čistosti spočeli to nespodobno misel, ki bo gotovo toliko sramežljiva, da ne bo hotela luč sveta zagledati. Kar nosi pečat omejenega liberalnega šomašterstva, to bo naše ljudstvo vrglo na smetišče. Pa ne morda vsledakega protiodpora ali pa v kakem boju. Ne — samo zato, ker je v naših ljudeh že zdavnej dozorela misel, da nima liberalni učitelj naloge ljudstvo izobraziti, ampak ljudstvo šomaštra. To je tako samoposebi umevna misel, da le kaj. Liberalni učitelj spada v ljudsko šolo na klop! Šele ko se bo liberalni šomašter od ljudstva naučil praktičnega duha, treznosti in smisla za socialno gospodarsko življenje, potem šele bo sam zmožen ljudi učiti. X.

Kranjski deželni zbor.

Z letom 1907. je potekla zakonita doba kranjskemu deželnemu zboru. Zanimiva je bila ta doba, ker smo mogli opazovati in videti slovensko liberalno stranko v vsej njeni sleparski luči. Vsa šestletna doba našega deželnega zbora je bila napolnjena z najopravičenejšo ljudsko zahtevo po splošni volivni pravici.

Naši liberalci so se pri tem pokazali prave kukavice — za ljudske sleparje prve vrste in hinavce, kakoršnih ne dobimo več na svetu.

Enkrat so bili za splošno skupino s par kmečkimi mandati in ko so videli, da bi se utegnili ustanoviti splošna kurija z 10 mandati, pa so bili brž za splošno volivno pravico in so z velikim ropotom pa godbo v deželnem zboru to preprečili. V tem nečednem boju proti pravici ljudstva, je igral poslanec ljubljanskih liberalcev in pobijačev škofijskih oken Ivan Hribar

»O, glej, ravno mislila sem nate! Saj me niso pozabili in moja Malka pride prav gotovo, sem dejala.«

»Prišla bi večkrat, teta, toda pri nas je . . .« Amalija je zardela, ker ni vedela, kako bi se izgovorila in kaj je pri njih tako mu'nega.

»Vem, vem, delo, delo, ubožica! Kaj ne?«

»Seveda! Ah, toliko dela, teta!« se je oddehnila Amalija.

»Hiša je velika, in če bi imel vsakdo sto rok, bi se še težko opravilo. Danes ni več tako, kakor pred petdesetimi leti, ko smo me bile gospodične. Saj sploh nikamor ne greš, kaj ne, revica?«

»Nikamor, prav nikamor!« — Zaiskrile so se ji oči in mislila si je: zlate besede govori danes! — »Oh, veste, tetka . . .«

»Seveda, seveda! Vem, vse vem! Celo zimo nisi bila na nobeni veselici, sirota moja.«

»Pač, enkrat sem bila, tetka, in še takrat so mi zagrenili vse veselje!« — Glas se ji je že tresel in je polagoma preha'jal v jok: (Koliko neizpolnjenih želja je pač v takem mladem srcu in koliko namišljenih krivic!)

»Oče zopet, kaj ne, Malka! Za obleko ni denarja, treba je skrbeti za doto in še sto drugih reči pripoveduje, ker ne razume mladega dekleta. Nazadnje je razbil sklede po kuhinji, o — jaz poznam njegovo naglo naravo.«

»Ne, tega ni storil, ampak kregati sva se morali mati in jaz, tako da sem odšla vsa objokana. Zadnjič se mi je zlomil en uhan. Mislite,

Franc Bregar.

Starost.

Gospodična Amalija se je napotila obiskat svojo staro teto, ki ji pa že skoro ni več bila prava teta, kot rabimo to besedo v navadnem življenju, ampak neka daljna sorodnica, ki bi jo bilo že težko natančno označiti. Sodite sami: Amalijine matere brat se je bil oženil z bogato vdovo, Katarino po imenu; ta je zopet imela sestrično, ki se je bila poročila s premožnim trgovcem, čigar polbrat je vzel v mladih letih Amalijino teto Marto, o kateri tukaj govorimo. Kako bi človek imenoval tako sorodstvo, da bi bilo prav in pošteno? Tega res ne vem. To pa vem, da je bila teta Marta jako bogata in zelo čudna ženska. V našem trgu je imela veliko, lepo hišo, ki jo je bila podedovala kot mlada vdova po svojem možu, vrhu tega nebroj sočnih travnikov, mastnih njiv in velik, zelo solnčen vinograd. Toda ona je dala vse to v najem in je živela samotno v svoji hiši, da ni nihče vedel kako. Jaz sem bil še majhen šolarček, ko sem bil prvič na njenem domu. Učitelj me je poslal s polo, da sem nabiral prispevke za nekega revnega študenta. Ko sem prišel k njej, sem ji poljubil roko, kot mi je naročil učitelj, in dejal:

»— Poslali so me . . .« in tako dalje.

Dala mi je veliko denarjev, že ne vem več koliko. In ko sem že odhajal, se je naenkrat

ozrla od svoje debele knjige name, razcapančka, in me je vprašala:

»Ali si kaj priden?«

»Priden,« sem dejal. (Nisem se zlagal, ker sem takrat še mislil, da sem res.)

»Vidiš, ko boš ti študiral, bomo zate tudi tako dali. Zdaj pa le pojdi v imenu božjem!«

Meni se je drobno srce kar stisnilo pri teh besedah in mislil sem na tihem: Dobra starka! Toda ko sem prišel čez en mesec z istim opravkom k njej, sem moral najprej četrto ure zvoniti pri vratih, preden me je sploh noter pustila. Nato me je vprašala, če morda misliiva moj učitelj in jaz, da bi svet ne mogel obstati brez beračev. Kaj bi vi na to odgovorili? Jaz nisem vedel ničesar. In nato, če jaz nemara menim, da las ni treba nikdar česati in da je snaga popolnoma nepotrebna stvar. O, tega gotovo nisem nikdar mislil, ampak kaj bi človek rekel na to? Slednjič pa da je beračenje dovoljeno samo ob sobotah, da naj se učitelj, tisti študent in jaz takrat potrudimo k njej in da sem zdaj sploh opravil.

K tej teti Marti se je tedaj napotila gospodična Amalija lepega spomladanskega dne, nekako pred Veliko nočjo, ko je bilo nebo tako mlado in sveže, kakor bi se bil zopet paradiž razodel za en kratek hip.

Amalija je prišla malo v strahu, toda teta Marta jo je sprejela preljubeznivo.

precejšnje vloge. Povspel se je pri tej mešetarji v nemčarstvu nad barona Švepla. Ivana poznamo vsi: Njegova fiksna misel: »Ego« je zanj in za njegove kozle vse. Prihodnje volitve so za delavski stan pa tudi za ves slovenski narod velikega pomena, ker se bodo vršile v znamenju razširjanja volivne pravice. »Slovenska Ljudska Stranka«, ki stoji odločno na stališču splošne in enake volivne pravice, uvideva da je v danih razmerah pametno sprejeti volivno reformo, kakršna se sploh doseči da. Zdaj je pa mogoče dobiti le posebno skupino na podlagi splošne in enake volivne pravice. Zato je stranka tudi za sprejem te reforme ki pomenja velik korak do uresničenja splošne in enake volivne pravice. Liberalci tega nočejo. Boje se slovenskega ljudstva, ker vedo, da bi jih to ljudstvo za njihove grehe in lumparije, ki so jih doprinesli, pomedlo v kot, kamor spadajo. Slovensko ljudstvo na Kranjskem ječi pod suženjskim jarmom deželnega gospodarstva slovenskih janičarskih liberalcev in nemčurjev. To ljudstvo si želi oddihljaja in rešitve. Zato so pomenljive volitve za deželni zbor. Dvakrat pomenljive pa so za delavstvo, ki je zdaj brezpravno. Dolžnost delavcev ako hočejo dobiti svoje pravice tudi v deželi je, da po svojih močeh pripomorejo do zmage »Slovenski Ljudski Stranki« in si s tem izvojujejo svoje pravice v deželi. Norec je, kdor trpi jerobstvo lastnih zaničevalcev, tepce, kdor podaja palico onemu ki ga vedno tepe in lump, kdor vedoma pomaga na noge tlačiteljem ljudstva. Zato slovensko delavstvo pripravi se tudi ti, osobito po mestih in trgih, da se otreseš sramotnega liberalnega jerobstva; da zapodiš moro, ki te tlačí materijelno in te zadržuje duševno!

Med brati in sestrami.

Zagorje ob Savi. Kako brihten je naš rudeči odbor za zboljšanje delavskih razmer naj kaže sledeče poročilo. Že 21. oktobra bil je nabit razglas o zboljšanju delavskih plač. V prvi vrsti je bila navedena plača jamskih strgarjev (Säuberer) da jim je zboljšano od 1 K 20 v na 1 K 60 v. Plačuje se pa v resnici take fante samo 1 K 30 v. Dolžnost rudarske zadruge bi bila, da to na pristojnem mestu, te gospode, ki imajo tako slab spomin opomni. Da se takim fantom ki ga more oče 16. let preskrbljevati s hrano in obleko, da toliko, da bode zadostovalo za njegove življenske potrebe. To bi bili že tudi stori. Pa ker ne čutijo sami te potrebe, ker še nimajo dovolj odraslih otrok. Čemu se brigati za druge? Njih geslo je: vsak zase! Kako delavnega so se pa pokazali ti rdečkarji, ko se je bližal čas volitve v bratovsko skladnico. Polno zahtev in obljub raznašali so med svoje tovariše. Zboljšati se mora plača. Dobiti se mora več kurjave. Pa Bog vé, kaj še vse so natvezili delavcem da bi jih volili. Kakor jim je ena reč spodletela, brž so bili na nogah. (Spodleti jim pa ponavadi vse). Zatrjevali so da ne odnehajo po-

da mi hoče nove kupiti? To so otroške neumnosti, pravi, in za take stvari nimajo pametni ljudje denarja. Ko jih vendar vse nosijo... Zopet so se ji nabirale ustnice na jok, v tetinih očeh pa se je zalesketalo, ali kakor solza ali kakor smeh.

»Kaj niti uhanov nimaš? O, kako so ljudje trdosrčni! Ti bom pa jaz... Kaj se smeješ porodnica? Saj si zato prišla k meni, kaj ne! In jaz ves čas premišlujem, kaj te je neki pri gnalo.«

»Malo sem mislila na to,« je zašepetala Amalija in sramežljivo povsila glavo. Ko se je napravljal na pot, ji je res prišlo nenadoma na misel: kaj če mi teta podari za Veliko noč lepe, zlate uhane? Toda to je bilo le mimogrede, kakor pač vedno vstajajo v mladih srcih čudni upi: kaj, če bi se naenkrat zgodilo to, ali kaj, če bi se zdajle pripetilo ono?

Teta Marta je odšla v sosednjo sobo, Amalija je pa vsa skoprnela. Veliki bodo, v solncu se bodo lesketali, ko pojde po ulici. Doma jih pokaže očetu: Sedaj sem jih dobila tudi brez Vas, še večje in lepše! Poleg Vas bi bila lahko strgana, ker me prav nič ne marate... in... kdo vé, kaj še vse! Otrok je velikokrat krivičen in vedno nespameten, Bog mu srečo blagoslovi!

Marta se je vrnila, sedla za mizo in visoko dvignila desnico, v kateri so trepetali uhani. Bili so staromodni, toda iz težkega zlata in so se celo tu v sobi, kjer ni bilo pomladnega solnca, svetili v nežnem, zlatem ognju.

prej da se kaj doseže. Zdaj je pa vse dobro. Ali se jim predloži v nemškem ali v slovenskem jeziku? Ali se spolnjujejo obljube ali ne? Nič jim ni mar kaj se godi okrog njih. Čemu saj so na krmilu. Boljša plača jim ne odide. Ti pa če ti ne zadostuje plača, so djali socialni demokrati, ni treba plačati črevljarja, krojača. Voznik ki pripelje premog se navadno odslovi, boš že dobil! Pauer lahko mleko tako da, saj mu ponoč in podnevi raste. Jesenske noči bi vedle marsikaj povedati o Čobalovem napredku. Kako so šli s košem okrog. Razločevati niso znali, kaj je tvoje, kaj je moje. Če ni imel svojega, se je lotil pa ljudskega. Tovariš mora imeti pred tovarišem drva zaprta. Tako ga ljubi, da bi iz kože segnal, ko bi se mu pustil. Tako osrčuje Čobal delavce s svojim naukom. Težko nam je pisati o žalostnih zagorskih razmerah, napisali smo pa zato, naj svet izve, kako bi bilo v socialno demokratični državi ko bi jo vladali Čobalovi učenci.

Z lastnimi močmi.

»Ljubljana« — Somišljeniki in somišljenice! Pohitite prihodnjo nedeljo na velik družbinski večer »Ljubljane« v veliko dvorano »Uniona«. Društvo »Ljubljana« priredi družbinski večer, kakršnega dosedaj še nismo imeli. Cenimo trud tega vrlega društva in pridimo v nedeljo vsi na izvrstno zabavo v »Union«. Po sporedu ples. Sodeluje tudi vojaška godba. Začetek točno ob pol osmi uri zvečer. Vstopnina 1 K za osebo.

Interpelacija poslanca Gostinčarja in tovarišev na Njegovo Ekscelenco gopoda ministra za notranje zadeve, zaradi postopanja nasproti državnim cestnim delavcem.

Skoro iz vseh krajev kranjske dežele prihajajo od c. kr. cestarjev pritožbe, da predstojniki z njimi postopajo zelo brezobzirno in kruto, posebno da jih radi malenkosti prestopkov zelo občutno denarno kaznujejo.

C. kr. cestarji so že itak najslabše plačani delavci, sedaj se jim pa še oni bori krvavo prisluženi krajcarji s kaznimi odtrgujejo.

V Kranju je nekoč inženir gospod Blodek zapovedal dvema cestariema, da morata v kamenolomu delati gramoz za posipanje ceste. Ker sta delavca izjavila da tega ne moreta in da jima to delo tudi ni predpisano, sta bila kaznovana po štiri krone, pozneje pa jih je c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju kaznovalo radi istega pregreška vsacega za pet kron. Pripomniti se mora, da ta dva delavca nista zmožna delati v kamenolomu in da je to izjavil tudi zdravnik gospod dr. Šavnik v Kranju.

Da sta bila za eni in isti pregrešek, ki ga prav za prav še naredila nista, dvakrat kaznovana se vidi zelo čudno.

Pritožbe cestarjev iz Dolenjske in Notranjske pa pričajo, da se cestnim delavcem nalagajo kazni kar po 10 do 15 kron.

»No, kaj praviš, dekle?«

»Ah!« je vzdihnila Amalija in je stegnila roko po njih. Toda tedaj jih je Marta naenkrat skrila v pest in se zasmejala.

»Kaj je gospodična res mislila, da dobi od mene uhane? Prav žal mi je, res, prav žal...«

Ves čas se je smejala ter jo gledala s tako hudobnimi očmi, kot jih imajo le stare žene, ki se zavedo pred grobom, da jih je življenje prevaralo. Amalijo je oblila temna rdečica in oči so se ji nalahko orosile; toda v njej se je dvignil ves užaljeni ponos in poizkusila je reči trdo in uporno:

»Saj Vas nisem prosila zanje!«

Tedaj je z Martinega obraza namah izginil smeh in ostala je samo grenka hudobnost.

»Saj Vas nisem prosila! Kako zna to gospodična lepo povedati. Zakaj si pa hodila sem, to mi povej! Za - kaj si ho - dila sem? Prej je ni pol leta, tedaj se ji zlomijo uhani, oče ji neče drugih kupiti in takrat se spomni na teto: treba jo bo obiskati in pogledati, kaj dela! Hm? Ali meniš, da tega ne razumemo? Dvajset let ste pozabljali name, sedaj pa ne potrebujem več Vaše ljubezni.«

»Nismo Vas...«

»In ne samo ti in tvoji, ampak vsi, vsi! In v svoji hiši živim samotna kot nuna in čakam, kdaj mi pridejo v goste, da se pomenimo in razveselimo kot v prejšnjih časih, pa ni nikogar. Mladina divja kot pobesneta, da se niti ne spodobí več, in če gre mimo hiše, se niti ne ozre.«

Ako se pomisli, da cestar zasluži mesečno komaj 50 kron in mora s tem preživljati družino, je tako kaznovanje naravnost nečloveško in izobraženih predstojnikov nevredno.

Na Krasu v okrajnem glavarstvu Postojna in deloma Logatec, so sedaj dobivali cestarji takozvane zimske doklade. Sedaj se jim pa te doklade za november niso izplačale.

Podpisani vprašajo:

»Ali je Njegovi Ekscelenci znano, kako grdo se postopa od strani predstojnikov z državnimi cestarji od strani predstojnikov in kako občutno se jih kaznuje za malenkostne pregreške?«

Ali je Njegovi Ekscelenci znano, da cestarji postojniškega in logaškega okrajnega glavarstva niso dobili izplačanih zimskih doklad za mesec november tega leta?

Ali hoče Njegova Ekscelenca ukreniti vse potrebno, da bodo predpostavljene organi s cestnimi delavci postopali človeško in da se izplačajo običajne zimske doklade cestarjem na Krasu? — Dunaj, 10. decembra 1907. Pišek, Povše, Fon, Grafenauer, Žitnik, Fr. Demšar, dr. Krek, Hruban, Roškar, dr. Benkovič, Zaruba, Šachl, Gostinčar, dr. Korošec, dr. Gregorčič, Pogačnik.

Prometna zveza.

Shod že'ezničarjev v Volčji Dragi bo v nedeljo, dne 12. t. m., ob 3. uri popoldne.

Dolenji Logatec. Preljuba »Naša Moč«, ker prihajaš k nam tudi v nekaj iztisih, zato te prosimo, da dobimo v tebi enmalo prostorčka in ti sporočimo naslednje vrstice: Socialno-demokratske prismođarije ne izostanejo nikjer, tako tudi pri nas ne. Vsake vrste neslanosti govori, kar jim ravno na jezik more. Nevoščljivost jim je tista svetla »zvezda«, katera jim kaže glavno pot do vrhunca omike in izobrazbe. Danes še ne povemo vse izobrazbe kar naravnost, pride pa počasi vsa stvar na vrsto, ako ne bo miru. Seveda to jih najbolj peče, ker ne morejo vsih klerikalcev in krščanskih socialcev v kozji rog vgnati. Vedno imajo na dnevnem redu »svobodomiselnost in prostost«, pa kakšno. Dragi čitatelji, kateri z njimi občujete, jo že poznate, namreč »rdečo« prostomiselnost. Mi vas pa vprašamo, preljubi rdečkarji, ali se prav razumete na prostomiselnost, če je prostomiselnost, mora biti popolnoma prosta od vsacega pritiska, toraj tudi od vašega. Zato ne brusite jezikov na vse prečudne načine in ne silite nas z vsemi silami v vašo rdečo organizacijo, pa ne nadlegujte nas pri vsaki priliki in pri vsakem govorjenju. Če mi damo vam mir, ga hočemo tudi sami imeti, če ne si ga bomo poiskali drugim potom in glavne rogovileže izdali širši javnosti. Pa tudi tistih grožen se ne bojimo, ko ste nam obetali, da bomo službo izgubili, ako ne bomo v vaš rog trobili. Ne mislite, da smo tako zaslepljeni, da bomo nosili svoje težko prislužene krajcarje v vaše nikoli polne žepe. Saj

Amalija je molčala in z vso silo zadrževala solze. Kaj more ona za to, če starost ni več mladost? Kdo more predruđaćiti svet, kot vsemogočna roka božja?

»Ampak jaz ti pravim, da me vendar ne boste pozabili. Glej, ti me boš pomnila od danes do konca življenja. In tudi druge navadim še spoštovati starost. Kadar sedem k oknu z vso svojo zlatnino na prsih in na rokah, takrat se ponižno ozirajo k meni in snemajo klobuke v spoštovanju in začudenju. In od zdaj bom to storila dan na dan.«

Amalija se je nasmeñnila v vsej svoji bridkosti. (Kdo bi se ne? Tudi jaz sem se, kadar sem jo videl, kako sedi ob oknu, na usehljih prsih debelo zlato verižico, dvakrat ovito okrog vratu, na koščeni, stari roki blesk vsakovrstnih prstanov. Tako je sedela mnogokrat, hladna in stroga kot grob, da bi se ji nihče ne upal približati, tudi če bi jo ljubil bolj nego izveličanje svoje duše.)

Gospa Marta se je opajala od svojih lastnih besed in krivica je pred njenimi očmi vedno rastla.

»Tako se godi meni, ki lahko kupim za en sam svoj prstan najlepšo hišo; ki lahko živim s svojo pšenico pol leta vso to lačno beračijo; ki lahko do smrti opijanim ves trg s svojim vinom! Pa za to nihče ne vé. Le kadar se ljudem zlomijo uhani in se jim mudi za doto, tedaj se potrudijo s svojo ljubeznijo k meni.«

Ne, to je bilo tudi Amaliji preveč! Saj ji je Bog priča, da ni nikdar pričakovala od Marte

imamo zdravo organizacijo, ki še lepše zastopa naše interese in katera je zadovoljna z našimi mesečnimi doneski. Zato vabimo vse pametne in previdne železničarje, da pristopite k »Prometni zvezi«, katera vas bode vsprejela drage volje. — Skrivni opazovalec Lisjak.

Pravila pravovarstvenega in podpornega društva kršč. avstrijskega železničarskega obojja »Prometne zveze«.

(D a l j e.)

§ 8. Dolžnosti članov.

Vsak redni član je dolžan, da plača točno enkratno vpisnino 40 vinarjev in mesečni prispevek 70 vinarjev, kakor tudi izredne prispevke, ki jih po potrebi razpiše društveno vodstvo. V vsakem oziru mora pospeševati društvene koristi. Kdor ne plača prispevkov skozi tri mesece, izgubi brez vsakega nadaljnjega obvestila pravice članov. Članom, ki ne plačujejo določenih prispevkov brez svoje krivde, lahko vodstvo podaljša rok za vplačevanje. Zaostali prispevki se morajo plačati tako, da se z vsakim mesečnim prispevkom plačata 2 mesečna prispevka. Oni člani, ki vstopijo v aktivno vojaško službo, prenehajo biti v tem času društveni člani tako glede na vplačevanje prispevkov kakor tudi glede na društvene beneficije. Po dovršeni vojaški dobi zadobi član brez vsakega plačevanja vpisnine svoje prejšnje pravice, ako plačuje redno mesečne prispevke.

§ 9. Izstop in izključitev članov.

Člani lahko izstopijo svobodno iz društva, ako so izpolnili svoje dolžnosti. Po krajevnih skupinah, plačilnicah oziroma nabiralnicah naj pišmenoma ali ustmenoma naznani svoj izstop. Društveno vodstvo je upravičeno, da izključi člane, ki postopajo nečastno, ali ki škodujejo koristim društva, po odobrovem sklepu. Izključeni član ima pravico, da se pritoži na občni zbor, ki o tem končno sklepa. Člani, ki izstopijo ali ki se izključijo iz društva, nimajo nikake pravice na društveno premoženje in tudi ne na povračilo vplačanih prispevkov.

Za tobačno delavstvo.

Lep uspeh podpornega društva tobačnih delavcev. Tobaknim delavcem se je izboljšalo sedaj plače. Tozadevno prošnjo je ušlo podporno društvo, katerega generalna direkcija z ozirom na njegovo število članov in pametno delo resno upošteva, pred par letom generalni direkciji na Dunaju in katero je poslanec Gostinčar urgiral meseca novembra. Tudi osrednja kršč. soc. zveza tob. delavstva se je z vso vnemo zavzela za izboljšanje plač tobačnega delavstva. Vsepeh je v celoti lep, če tudi še ne vstreza vsem kategorijam. Taka dejstva naj bodre delavstvo k vztrajni organizaciji. Soc. demokratje kot posebni prijatelji nekaterih višjih uradnikov v Ljubljani, sicer hočejo delati zgago z neko trditvijo radi sobotnega popol-

dote. Njen oče, njen dobri oče, se trudi in si že tri leta ni kupil nove obleke, ampak svoje otroke bo oskrbel tudi brez tuje milosti. Natihem je zaihtela in naglo vstala ter se obrnila proti vratom. Toda teta Marta je že bila pri njej in jo je držala za roko.

»Počakaj, da pogledam iz bliza to lepo mladino!«

Nagnila se je tesno k njej in zapičila svoj strupen pogled v njen obraz. (Amalijina lica pa so bila lepa in zdrava kot zrela črešnja, sladke krvi prepolna.)

»Jej, kako si lepo bela in rdeča in obrvi črne kot noč! In zdaj mi povej, koliko je na licih tvoje rdečice in koliko tuje. Potegni enkrat z roko preko obraza in mi jo potem pokaži! Nečeš?«

Amalija je stala pred njo kakor kip in je komaj vedela, kaj hoče. A Marta jo je odvedla skoraj nezavestno v svojo spalnico in nalila vode v umivalnik.

»Umij se tu in odloži hinavščino. Le daj, da se pokaže, če ni tudi lepota tako priberačena kakor uhani!«

Tedaj se je Amalija streznila; iztrgala ji je roko in zbežala k vratom. Že je bila skoro zunaj, ko se je še enkrat obrnila in zaklicala napol z besedami in napol s solzami:

»Bog Vas bo kaznoval, teta Marta, četudi stopite vsa v zlato predenj!«

× × ×

dnevnega počitka, toda kakor skoro vse je tudi to gola farbarija, ker se je ravno tudi podporno društvo za to zavzelo, četudi to ni bilo prav, nekaterim »rdečim« delavkam.

Delavsko podporno društvo tobačnih delavcev pa lahko s ponosom gleda na svoje uspehe. — Pes sicer laja, toda luna se ne zmeni zanj!

Prejemalke v tobačni tovarni niso zadovoljne ker se jim ni zagotovila takojšnja tedenska plača, ko postanejo prejemalke. Tudi v tem oziru bo »Podporno društvo« nastopilo na pristojnem mestu in skoro gotovo ne brez uspeha.

Uspešno delo krščanske zveze avstrijskih tobačnih delavcev. Še malo dni in sešli se bodo odposlanci zveze na Dunaju, da se posvetujejo o nadaljnjem razvoju zveze. Važna vprašanja, ki so za nadaljni razvoj velevažnega pomena, nestrpno čakajo na rešitev. 12 mesecev je preteklo, odkar so se razšli odposlanci zadnje izvanredne glavne skupščine po resnem preudarku. Bilo je leto dela, pa tudi leto uspeha. To lahko rečemo mirnim srcem. Lahko je zveza zadovoljna s tem, kar je dosegla na organizatoričnem polju. Reforma v notranji upravi zveze, o kateri se je pri zadnji izvanredni skupščini sklepalo, se je obnesla dobro. Veliko se je izboljšalo. Število članov se je dokaj povečalo, ravno tako se je tudi povečalo število tovarn, ki upoštevajo misel v krščanske organizacije. Neko drugo vprašanje je, o katerem pa danes ne bomo razpravljali natančneje, moremo li biti zadovoljni z uspehi na gospodarskem polju. Brez dvoma je veliko boljše postalo v lanskem letu. Tudi lahko rečem mirnim srcem: krščanska zveza tobačnih delavcev je v tem oziru dostojno izpolnila svojo nalogo in je članom pripomogla do izboljšanja z ozirom na gospodarski položaj. Eno dolžnost pa moramo tukaj izpolniti: izreči najprisrčnejšo zahvalo vsem onim, ki so se izkazali za prave prijatelje krščanske zveze tobačnih delavcev in s tem tudi delavstva sploh. Kdo ve, če bi bili brez podpore poslancev kaj dosegli. Poslanci so svojo dolžnost, biti zastopnik delavstva, izpolnili dostojno. To nam daje zagotovilo, da bode tudi v prihodnosti ostalo tako. Kakor so krščansko socialni poslanci dosedaj stali na naši strani, tako bodo tudi v prihodnjem. Časi so resni. Sedaj ni več tako, da bi človek po dnevnem delu roke položil v naročje. Po dnevnem delu, ki da potrebno podporo komaj za lastno osebo, pride šele delo za skupno stvar: Organizacija je, ki edina zamore dati delavcu kot popolnoma upravičenemu udu človeške družbe tega, kar mu pripada. Težko je to delo, a izvršiti se mora. Težko in naporno je, ker se mora lastna oseba umakniti interesu skupnosti, težko pa je tudi in zopet ne težko, lahko in veselo je izpolniti pred nasprotnikom, ki vesla pod napačno zastavo, to, kar daje človeštvu obstanka v dnevih najhujše bede. Nasprotnik, ki si je sicer zapisal na svoj prapor lepe besede: prostost, enakost, bratstva, toda on jih tepta z nogami. Lahko nam otežkoči delo, napredka naše stvari pa nam ovi-

Zunaj je še vedno sijalo pomladno solnce. Ko je Amalija stopila iz hiše, so planili njegovi žarki nanjo kakor razposajeni otroci. (Solnce je vedno tako otroče in lahkomišno; ne pozna žalostne mladosti, ne grenke starosti. Kaj mu hočemo, dokler se samo ne spametuje?) Toda Amalija je stopila komaj par korakov, ko priteče za njo Martina dekla: Gospa je prosi, naj se vrne samo za trenutek, da ji ne bo žal in da je nekaj zelo važnega.

Amalija je obstala in pomislila; nato pa se je naglo obrnila in stopila zopet v Martino hišo. Ko je prišla v sobo, se je ona ravno vzdignila s tal, kjer je klečala pred sveto podobo.

»Ne zameri, Malka, otrok moj, saj ne vem več, kaj delam. Obriši si solze in pozabi! Glej, tudi uhane ti dam, vse, vse, kar hočeš! Mladost je dobra, a starost je norost. Čakaj, sama ti jih vtaknem. Ná, poglej se v ogledalu, le poglej se, Malka!«

Pogledala se je in se je nasmehnila skozi solze, ker so se staromodni uhani res lepo podali njenemu mlademu obrazu.

To dogodbo mi je pripovedovala gospodična Amalija sama pustega jesenskega dne, ko človek brez strahu, skoro s tolažbo misli na starost. Pozneje so pripovedovali, da je Marta takoj drugi dan poslala Amaliji trdo in žaljivo pismo, v katerem je zahtevala uhane nazaj. Mogoče je, a kdo more to vedeti? Jaz sem bil toliko nepreviden, da sem vprašal o tem gospodično Amalijo; ona je povsila glavo in močno zardela, odgovorila pa ni ničesar.

rati ne more. Delo ki se je zapričelo, se naj nadaljuje. Naša deviza je: Naprej! In v tem smislu kličem odposlancem dobro došli.

Človekoljubnost. (Delavci v tobačni tovarni v Ottakringu pri Dunaju v spominsko knjigo g. delovodju Töpfu.) Čutimo se dolžne vsled postopanja delovodje Töpfila, da postavimo njegovo objektivnost glede delavstva nekoliko na luč. Na vsak način misli on, da se sme z delavcem delati kot s psom. On ne razume samo svojega dela, ampak ne ve tudi, da delavec ne more vršiti v istem času dvojnega dela. Upa se li delavec naredbam gospoda Töpfila, ki so že precej konfuzne, ustavljati, tedaj vpije nad njim. In kako! »Glejte da izginete, drugače vas vržem vun!«. »Držite gobec« in tako dalje. Vi gospod Töpfel bi že morali vedeti da se je treba tudi napram delavcem vesti dostojno. Nedavno je prišel Töpfel v delavnico iskat nekega delavca. Mesto da bi ga imenoval z imenom, je rekel: Kje je vendar ta češki štoklež? Če se bo to še enkrat pripetilo, bomo prisiljeni opozoriti gospoda Töpfila na dolžnosti napram delavcem in skrbeti za to, da se mu potrebna olika vtepe v glavo. Nedavno je zahteval neki delavec oblič, ki ga je nujno rabil. Gospod Töpfel je menil: »Kaj vendar mislite? Generalna direkcija nima denarja. (?) Radovedni smo, koliko časa bo še gledal gospod oficijal Böhm to svinjarijo. Ali ni škandal, da mora mizar c. kr. tobačne režije svinčnike, ki jih rabi pri delu plačevati sam.

Rdeči fanatizem. V rdečem »Tobačnem delavcu« z dne 3. decembra so nekateri delavci iz skladišča v članku »Naša prenočišča« se prav dobro osmešili. Kratko rečeno, v skladišču je prostor za delavce, kjer imajo lahko svoja oblačila in lahko obedujejo. Ta prostor je premajhen, kar je naglašal tudi ravnatelj. Nato pišejo: Gospod podravnatelj misli samo na izžemanje delavcev, gospod asistent ima medene tedne, starejši delovodja pa ima opraviti tako zadosti, toda krščansko socialni, visoki govornik delovodja Grimling je pa, ki bi lahko kaj storil. Veseli nas, če slišimo, da zamorejo kršč. socialci kaj storiti, menimo pa da nihče ni mnenja, da bi zamogel delovodja povečati prostor, brez dovolitve. Ti gospodje hočejo krščanskemu delovodju ki radi njegove korcktnosti bližje ne morejo, to očitati, so se pa temeljito zmotili.

Obsojen socialni demokrat. V Lincu je bil obsojen neki socialni demokrat, ker je raznašal o gosp. Fuchsu neresnične vesti, na 10 K globe ali 48 ur zapora. Radi tega je vložil pritožbo, nadsodišče pa je potrdilo obsodbo.

V Lincu je bil v soboto, dne 14. decembra, dobro obiskan shod, kjer je govoril tovariš Stocker o položaju tobačnih delavcev, o nezadostnem izboljšanju in o dnevnih predlogih za generalno skupščino centrale, kar se je sprejelo. Dalje je govoril o predlogih socialnih demokratov glede splošne draginje in je imenoval to delo socialnih demokratov šwindel za agitacijo. Nato je govoril še g. Kastner in gospa Sattler, nakar se je enoglasno sprejela sledeča resolucija: »Visoko c. kr. finančno ministrstvo! Podpisano vodstvo krajevnne skupine se obrača vsled hude draginje živil, kakor tudi vsled povišanja stanarine, z nujno prošnjo na visoko c. kr. finančno ministrstvo, da bi se nevzdržljivemu in žalostnemu položaju tobačnega delavstva konečno vendar opomoglo. Radi tega naj dovoli tobačnim delavcem in delavka draginjsko doklado in naj pričeneš z novim letom uredi njih plače sorazmerno z draginjo. — Krajevna skupina krščanske zveze tobačnega delavstva v Lincu.

Okno v svet.

Zboljšanje plač mestnim delavcem v Ljubljani. Župan Ivan Hribar se pa le še kaj nauči. Odkar je državni poslanec in hodi poslušati v zbornico govore krščanskih socialcev se je že nekaj naučil. Seveda je to še premalo, toda upajmo da se tega moža tudi še kaj več prime vkljub njegovim že zimskim letom in obriti bradi. Ljubljanskim mestnim delavcem so se zboljšale plače. V bodoče dobe 25 delavcev po 2 K, 15 po 2 K 10 v, 15 po 2 K 40 v 25 po 2 K 60 v dnevne in štirje po 24 K tedenske plače. Mi privoščimo tem revežem prav iz srca. da so dobili vsaj nekaj za »šnoftobak«. Zdi se nam pa, da je dve kroni vendar premalo za živež v Ljubljani, in če se bodo plače odmerjale po »Tičko-vem« trebuhi, se je občinski odbor vrezal, ker ne more nikomur po tej meri zadostovati dnevno 2 K ali pa 2 K 10 v. Sicer pa pri tem gotovo niso mislili na to. Najbrže je za to dejstvo merodajen strah pred deželnozborskimi volitvami. Prav da je tako.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. peti vrsta, 2 krat 7 v. peti
vrsta, 3 krat 5 v. peti vrsta.

Uredništvo in upravništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna

za stole

Franceta Švigeljna

na Brega, p. Borovnica, Kranjsko

izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Vedno sveže blago!

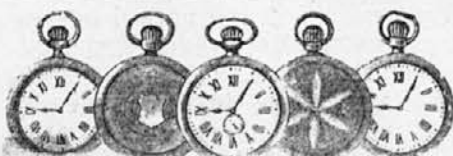
A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19.

priporoča svojo

veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Ustnov-
ljeno let
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

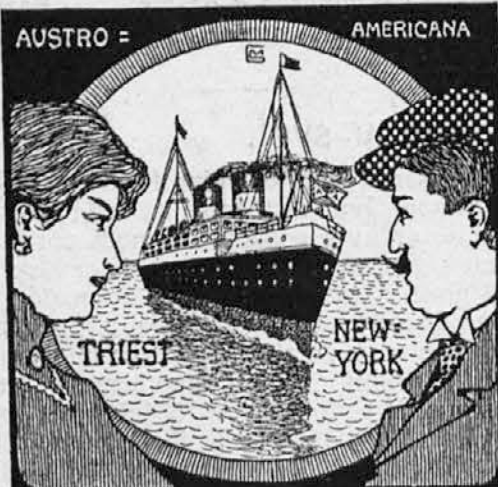
Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene